

STQARRIJA GĦALL-ISTAMPA Nru 46/26

Il-Lussemburgu, 24 ta' Marzu 2026

Sentenza tal-Qorti tal-Ġustizzja fil-Kawża C-767/23 | [Remling] ¹

Qorti nazzjonali tal-aħħar istanza għandha dejjem timmotiva r-rifjut tagħha li tagħmel domanda preliminari lill-Qorti tal-Ġustizzja

Anki fil-każ fejn tali qorti hija awtorizzata tiċċad rikorsi permezz ta' motivazzjoni sommarja, hija għandha, fil-każijiet kollha, tesponi speċifikament u konkretament ir-raġunijiet li għalihom tapplika waħda mill-eċċezzjonijiet għall-obbligu ta' rinviu għal deċiżjoni preliminari

F'din il-kawża, il-Qorti tal-Ġustizzja kellha tiddeċiedi dwar il-kompatibbiltà mad-dritt tal-Unjoni tal-possibbiltà, offruta mid-dritt Olandiż lil qorti suprema, li tiċċad appell abbażi biss ta' motivazzjoni sommarja. Din il-legiżlazzjoni kienet maħsuba, fl-interess ta' amministrazzjoni tajba tal-ġustizzja, biex tnaqqas it-tul tal-proċeduri ġudizzjarji u biex tippermetti lil dik il-qorti tiddedika iktar ħin għal kawżi importanti. Wara li enfasizzat ir-rwol fundamentali tal-proċedura għal deċiżjoni preliminari b'mod ġenerali u tal-obbligu ta' rinviu għal deċiżjoni preliminari b'mod partikolari għas-sistema ġudizzjarja tal-Unjoni, il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar li qorti suprema hija suġġetta għal obbligu ta' rinviu għal deċiżjoni preliminari, li tista' tinfeles minnu biss fi tliet sitwazzjonijiet: fejn id-domanda mqajma dwar id-dritt tal-Unjoni ma kinitx rilevanti; fejn id-dispożizzjoni tad-dritt tal-Unjoni inkwistjoni kienet diġà interpretata mill-Qorti tal-Ġustizzja, jew fl-aħħar nett, fejn din l-interpretazzjoni kienet daqshekk ovvja li ma hallietx lok għal dubju raġonevoli. Meta qorti suprema tqis li tinsab f'waħda minn dawn it-tliet sitwazzjonijiet, hija għandha timmotiva r-rifjut tagħha li tadixxi lill-Qorti tal-Ġustizzja, billi tesponi, fil-każijiet kollha, speċifikament u konkretament, ir-raġunijiet li għalihom ma hemmx lok, fil-fehma tagħha, li tagħmel domandi lill-Qorti tal-Ġustizzja. F'dan ir-rigward, din il-qorti tista' tadotta l-motivi li bbażat fuqhom il-qorti inferjuri fil-kawża kkonċernata, sakemm din tal-aħħar tkun spjegat għaliex il-kawża kienet taqa' taħt waħda mit-tliet sitwazzjonijiet imsemmija iktar 'l fuq.

Ġittadin Marokkin, li l-konjuġi tiegħu u wlied u jirrisjedu fil-Pajjiżi I-Baxxi u li għandhom in-nazzjonalità Olandiża, ippreżenta fil-Pajjiżi I-Baxxi applikazzjoni għal permess ta' residenza validu fit-territorju kollu tal-Unjoni Ewropea. Peress li din l-applikazzjoni giet miċħuda minhabba li diġà kellu permess ta' residenza fi Spanja, huwa ppreżenta rikors quddiem il-Qorti Distrettwali ta' Den Haag, sedenti f'Utrecht (il-Pajjiżi I-Baxxi). Peress li dan ir-rikors gie miċħud ukoll, huwa appella quddiem il-Kunsill tal-Istat Olandiż. Dan tal-aħħar iqis li r-risposta għad-domanda ta' interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni Ewropea mqajma miċ-ċittadin Marokkin tirriżulta b'mod ċar mill-ġurisprudenza tal-Qorti tal-Ġustizzja. Għaldaqstant, huwa ma huwiex obligat jagħmel rinviu għal deċiżjoni preliminari u jista' jiddeċiedi l-kawża billi jimmotiva d-deċiżjoni tiegħu b'mod sommarju.

Din il-possibbiltà li wieħed jirrikorri għal motivazzjoni sommarja hija prevista mil-liġi nazzjonali dwar il-barranin. Hija tirrifletti l-bilanċ mixtieq mil-legiżlatur Olandiż bejn ir-rieda li tigi ġġeneralizzata l-possibbiltà ta' appell f'kull kawża li tikkonċerna d-dritt tal-barranin u l-ħtieġa li l-Kunsill tal-Istat ikun jista' jikkonċentra l-eżami tiegħu fuq il-kwistjonijiet li jgħidli rispoża fl-interess tal-unità tad-dritt, tal-iżvilupp tad-dritt jew tal-protezzjoni ġudizzjarja b'mod ġenerali.

F'dan il-kuntest, il-Kunsill tal-Istat, li jistaqsi jekk għandux jimmotiva fid-dettall ir-raġunijiet għalfejn ma jqisx li huwa obligat jagħmel rinviu għal deċiżjoni preliminari, iddeċieda li jagħmel id-domanda lill-Qorti tal-Ġustizzja.

Fis-sentenza tagħha, il-Qorti tal-Ġustizzja tfakkar, l-ewwel nett, li l-qorti nazzjonali li d-deċiżjonijiet tagħhom ma jkunux

suġġetti għal rimedju ġudizzjarju huma suġġetti għal obbligu ta' rinviju għal deċiżjoni preliminari, li madankollu jinkludi tliet eċċezzjonijiet (nuqqas ta' rilevanza tal-kwistjoni tad-dritt tal-Unjoni mqajma; l-eżistenza ta' deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja li diġà interpretat ir-regola tad-dritt tal-Unjoni inkwistjoni, jew il-preżenza ta' att ċar) ².

Għaldaqstant, fid-dawl tar-**rwol fundamentali tal-proċedura għal deċiżjoni preliminari fl-ordinament ġuridiku tal-Unjoni**, jekk tali qorti tiddeċiedi li ma tadixxix lill-Qorti tal-Ġustizzja abbażi ta' waħda minn dawn l-eċċezzjonijiet, **id-deċiżjoni tagħha għandha, fil-każijiet kollha, tkun motivata u, għaldaqstant, tesponi, speċifikament u konkretament, skont iċ-ċirkustanzi ta' fatt u ta' dritt inkwistjoni r-raġunijiet li għalihom tapplika waħda minn dawn it-tliet eċċezzjonijiet.**

Il-fatt li Stat Membru jawtorizza qorti tirrikorri għal motivazzjoni sommarja, bl-għan li tiġi żgurata amministrazzjoni tajba tal-ġustizzja billi jitnaqqas it-tul tal-proċeduri ġudizzjarji, ma jbidel xejn minn dan. Anki f'tali sitwazzjoni, qorti suprema tibqa' obbligata **tesponi, b'mod speċifiku u konkret, ir-raġunijiet li għalihom hija tqis li l-assenza ta' rinviju lill-Qorti tal-Ġustizzja għal deċiżjoni preliminari hija ġġustifikata.**

F'dan ir-rigward, qorti suprema tista' tuża l-motivi adottati mill-qorti inferjuri fil-kawża kkonċernata, sakemm din tal-aħħar tkun esponiet ir-raġunijiet li għalihom hija qieset jew li l-kwistjoni tad-dritt tal-Unjoni mqajma ma kinitx rilevanti, jew li d-dispożizzjoni tad-dritt tal-Unjoni inkwistjoni kienet diġà ġiet interpretata mill-Qorti tal-Ġustizzja, jew li din l-interpretazzjoni kienet ovvja li ma tħalli lok għal ebda dubju raġonevoli.

NOTA: Ir-rinviju għal deċiżjoni preliminari jippermetti, lill-qorti tal-Istati Membri fil-kuntest ta' kawża mressqa quddiemhom, li jitolbu lill-Qorti tal-Ġustizzja interpretazzjoni tad-dritt tal-Unjoni jew li tiddeċiedi dwar il-validità ta' att tal-Unjoni. Il-Qorti tal-Ġustizzja ma taqtax il-kawża nazzjonali. Hija l-qorti nazzjonali li għandha ssib soluzzjoni għall-kawża skont id-deċiżjoni tal-Qorti tal-Ġustizzja. Din id-deċiżjoni torbot, bl-istess mod, lill-qorti nazzjonali l-oħra li quddiemhom titressaq problema simili.

Dokument mhux uffiċjali għall-użu tal-mezzi tal-komunikazzjoni li ma jorbotx lill-Qorti tal-Ġustizzja.

It-[test sħiħ u, fejn applikabbli, is-sunt](#) tas-sentenza jinsabu fis-sit CURIA mill-jum li fih tingħata s-sentenza.

Kuntatt għall-istampa: Jacques René Zammit ☎ (+352) 4303 3355.

Ibqgħu konnessi!

¹ L-isem ta' din il-kawża huwa fittizju. Dan l-isem ma jikkorrispondi għall-isem reali ta' ebda waħda mill-partijiet fil-proċedura.

² Sentenzi tas-6 ta' Ottubru 1982, Cilfit, [C-283/81](#), u tas-6 ta' Ottubru 2021, Consorzio Italian Management u Catania Multiservizi, [C-561/19](#) (ara wkoll l-istqarrija għall-istampa [Nru 175/21](#)).